A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2018. szeptember 20.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv – A 4. cikk (3) bekezdése – A tartásra jogosult által a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatósága előtt benyújtott tartásdíj megállapítása iránti kereset – Jogerőssé vált határozat – A kötelezett által ugyanazon hatóság előtt a megállapított tartásdíj leszállítása iránt benyújtott, későbbi kérelem – A jogosult bíróság előtti megjelenése – Az alkalmazandó jog meghatározása”

A C-214/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2017. április 25-én érkezett, 2017. március 28-i határozatával terjesztett elő az

Alexander Mölk

és

Valentina Mölk között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: C. G. Fernlund tanácselnök (előadó), S. Rodin és E. Regan bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– A. Mölk képviseletében L. Lorenz Rechtsanwalt,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és M. Cancela Carvalho, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és M. Heller, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. május 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyvnek az Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/941/EK tanácsi határozat (HL 2009. L 331., 17. o.; helyesbítés: HL 2017. L 37., 28. o., a továbbiakban: hágai jegyzőkönyv) 4. cikke (3) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az Alexander Mölk és annak lánya, Valentina Mölk között tartási követelések tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A hágai jegyzőkönyv

3 A hágai jegyzőkönyv „Az alkalmazandó jogra irányadó általános szabály” című 3. cikke a következőképpen szól:

„(1) Amennyiben e jegyzőkönyv másként nem rendelkezik, a tartási kötelezettségekre irányadó jog a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga.

(2) A jogosult szokásos tartózkodási helyének megváltozása esetén a változás időpontjától az új szokásos tartózkodási hely szerinti állam joga alkalmazandó.”

4 E jegyzőkönyv „Bizonyos jogosultakat előnyben részesítő különös szabályok” című 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az alábbi rendelkezések alkalmazandók a következő tartási kötelezettségekre:

a) szülő tartási kötelezettsége gyermekével szemben;

[…]

(2) Amennyiben a jogosult a 3. cikkben említett jog szerint nem kaphat tartást a kötelezettől, az alkalmazandó jog az eljáró bíróság joga.

(3) A 3. cikk ellenére, amennyiben a jogosult a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához fordul, az alkalmazandó jog az eljáró bíróság joga. Amennyiben azonban a jogosult e jog alapján nem kaphat tartást a kötelezettől, az alkalmazandó jog a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga.

[…]”

5 Az említett jegyzőkönyv „Az adott eljárás tekintetében alkalmazandó jog kijelölése” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 3. és a 6. cikk ellenére a tartási kötelezettség jogosultja és kötelezettje – kizárólag egy adott államban folytatandó, meghatározott eljárás céljából – kifejezetten kijelölhetik, hogy a tartási kötelezettség tekintetében alkalmazandó jog az említett állam joga.

(2) Az alkalmazandó jog kijelölése az említett eljárás megindítása előtt, mindkét fél által aláírt megállapodás formájában történik, írásban, vagy bármilyen olyan eszközön történő rögzítéssel, amely a későbbi hivatkozás számára elérhetővé teszi az információkat.”

6 Ugyanezen jegyzőkönyv „Az alkalmazandó jog kijelölése” című 8. cikkének szövege a következő:

„(1) A 3. és a 6. cikktől eltérve a tartási kötelezettség jogosultja és kötelezettje a tartási kötelezettség tekintetében alkalmazandó jogként bármikor kijelölheti a következők egyikét:

[…]

b) annak az államnak a joga, amelyben a kijelölés időpontjában bármelyik fél szokásos tartózkodási helye található;

[…]

(3) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a 18. életévét be nem töltött személlyel vagy olyan nagykorúval szembeni tartási kötelezettség esetében, akinek személyes képességei korlátozottak vagy hiányoznak, és ezért érdekeit nem képes képviselni.

(4) Azt, hogy a jogosult lemondhat-e tartásra vonatkozó jogáról, a felek által az (1) bekezdés alapján megjelölt jogtól eltérve a jogosultnak a kijelölés időpontjában szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga határozza meg.

(5) A felek által kijelölt jog nem alkalmazandó, ha annak alkalmazása nyilvánvalóan méltánytalan vagy észszerűtlen következményekkel járna bármelyik félre nézve, kivéve abban az esetben, ha a kijelölés időpontjában a felek teljes körű információval rendelkeztek választásuk következményeiről, és e következményeknek teljes mértékben tudatában voltak.”

4/2009/EK rendelet

7 A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 7., 1. o.; helyesbítések: HL 2011. L 131., 26. o., HL 2013. L 8., 19. o., HL 2013. L 281., 29. o.) „Hatály” című első cikke az alábbiakat írja elő:

„Ezt a rendeletet a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre kell alkalmazni.

[…]”

8 E rendelet „Általános rendelkezések” című 3. cikke így rendelkezik:

„A tagállamokban tartási kötelezettség tárgyában joghatósággal rendelkezik:

a) az a bíróság, amelynek illetékességi területén az alperes szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy

b) az a bíróság, amelynek illetékességi területén a jogosult szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, […]

[…]”

9 Az említett rendelet „Az alperes megjelenésén alapuló joghatóság” című 5. cikke szerint:

„E rendelet egyéb rendelkezései alapján fennálló joghatóságtól eltekintve, valamely tagállamnak az a bírósága rendelkezik joghatósággal, amely előtt az alperes megjelenik. Ez a szabály nem alkalmazható, amennyiben az alperes a bíróság joghatósága hiányának kifogásolása céljából jelent meg a bíróságon.”

10 Ugyanezen rendelet „Az alkalmazandó jog meghatározása” című 15. cikkének szövege a következő:

„A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogot a [hágai jegyzőkönyvvel] összhangban kell meghatározni azokban a tagállamokban, amelyekben ez a jogi eszköz kötelező erővel bír.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A. Mölk szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, miközben a lánya, V. Mölk szokásos tartózkodási helye Olaszországban található.

12 A. Mölknek a Bezirksgericht Innsbruck (innsbrucki kerületi bíróság, Ausztria) 2014. október 10-i végzése alapján V. Mölk részére havonta tartásdíjat kell fizetnie.

13 E végzést az osztrák jog alkalmazásával a jogosult, V. Mölk által a hágai jegyzőkönyv 4. cikke (3) bekezdésének megfelelően az említett bírósághoz benyújtott tartás megállapítása iránti kérelem alapján hozták.

14 2015-ben A. Mölk a Bezirksgericht Innsbrucknál (innsbrucki kerületi bíróság) az említett tartásdíj 2015. február 1-jén kezdődő leszállítását kérte, mivel nettó jövedelme csökkent. V. Mölk e leszállítás iránti kérelem elutasítását kérte.

15 A Bezirksgericht Innsbruck (innsbrucki kerületi bíróság) 2015. december 11-i végzésével az olasz jog alapján elutasította A. Mölk kérelmét. E bíróság szerint a hágai jegyzőkönyv 3. cikkének (1) bekezdése alapján e kérelemre az említett jog az irányadó, mivel a kérelem benyújtásakor V. Mölk szokásos tartózkodási helye Olaszországban volt található.

16 2016. március 9-i végzéssel a Landesgericht Innsbruck (innsbrucki regionális bíróság, Ausztria) fellebbezés keretében helybenhagyta a Bezirksgericht Innsbruck (innsbrucki kerületi bíróság) határozatát, értékelését azonban az osztrák jogra alapította.

17 E fellebbviteli bíróság megállapította, hogy mindkét fél változatlan szokásos tartózkodási helye esetében nem kerülhet csak azért sor a Bezirksgericht Innsbruck (innsbrucki kerületi bíróság) 2014. október 10-i végzésre alkalmazott jog megváltoztatására, mert a tartásra kötelezett az említett végzés jogerős kihirdetését követő néhány hónapon belül az érintett tartásdíj leszállítást kérelmez.

18 A. Mölk jogorvoslati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, amelyben azt kérte, hogy a tartásdíjról az olasz jognak megfelelően hozzanak döntést. A. Mölk azt állítja, hogy e jog helyes alkalmazásával kérelmének is helyt kellett volna adni.

19 A kérdést előterjesztő bíróság az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló esetben alkalmazandó jogra keresi a választ, kiemelve, hogy a szakirodalomban két eltérő megoldás létezik.

20 Az első megoldás szerint a hágai jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban meghatározott alkalmazandó jog a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, akkor is, ha az nem annak az államnak a joga, amelynek hatósága a tartásról eredetileg döntött.

21 A második megoldás szerint a belföldi vagy egy elismert külföldi határozat megváltoztatására irányuló kérelemre a tartási kötelezettségre már alkalmazott jogot kell alkalmazni.

22 E körülmények között határozott úgy az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [hágai jegyzőkönyv] 3. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (3) bekezdését, hogy a kötelezettnek a jogerősen megállapított tartásdíj megváltozott jövedelmi viszonyok miatti leszállítására irányuló kérelmére akkor is a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga irányadó, ha az eddig fizetendő tartásdíjat a jogosult kérelmére a bíróság a [hágai jegyzőkönyv] 4. cikkének (3) bekezdése értelmében azon állam joga alapján állapította meg, amelyben a kötelezett változatlanul szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik?

2) Amennyiben az első kérdésre igennel kell válaszolni:

Úgy kell-e értelmezni [hágai jegyzőkönyv] 4. cikkének (3) bekezdését, hogy a jogosult azáltal is a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához »fordul«, hogy az ügy érdemi vitatása révén a [4/2009 rendelet] 5. cikke értelmében a kötelezett által az e hatóságnál indított eljárásban perbe bocsátkozik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

23 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a hágai jegyzőkönyv értelmezésére (2018. június 7-i KP ítélet, C-83/17, EU:C:2018:408, 25. pont).

Az első kérdésről

24 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben, amelyben a fizetendő tartásdíjat a jogosult kérelmére és e 4. cikk (3) bekezdése értelmében az e rendelkezésnek megfelelően kijelölt eljáró bíróság joga alapján jogerős határozattal megállapították, ez a jog irányadó a kötelezett által a jogosulttal szemben, e tartásdíj leszállítása érdekében a tartásra kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához benyújtott későbbi kérelemre.

25 A hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése értelmében az eljáró bíróság joga – az e jegyzőkönyv 3. cikke ellenére – a jogosult kezdeményezése esetén alkalmazandó, amennyiben a jogosult – az alapügybeli V. Mölkhöz hasonlóan – a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam illetékes hatóságához nyújtja be kérelmét.

26 Felmerül a kérdés, hogy bár e 4. cikk (3) bekezdésének szövege kifejezetten nem rendelkezik erről, e rendelkezés további jogkövetkezményeket von-e maga után, amennyiben a kötelezett – az alapügybeli A. Mölkhöz hasonlóan – egy későbbi kérelmet nyújt be ugyanazon hatósághoz, amely folytán a korábban kijelölt jog az új eljárásra is alkalmazandó.

27 E kérdés megválaszolása érdekében a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését kell értelmezni, figyelembe véve annak nemcsak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, valamint annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is, amelynek részét képezi.

28 Azon szövegkörnyezetet illetően, amelynek a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése részét képezi, meg kell jegyezni, hogy e rendelkezés az e jegyzőkönyvben megállapított kapcsoló szabályok rendszerébe illeszkedik, amely rendszer az említett jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően a jogosult

szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogának elsődleges alkalmazását írja elő. A hágai jegyzőkönyv alkotói úgy vélték, hogy e jog áll a legszorosabb kapcsolatban a jogosult helyzetével, és következésképpen e jog tűnik a legalkalmasabbnak a jogosult tekintetében esetlegesen felmerülő konkrét problémák szabályozására (2018. június 7-i KP ítélet, C-83/17, EU:C:2018:408, 42. pont).

29 A hágai jegyzőkönyv 4. cikke bizonyos jogosultakat előnyben részesítő, többek között a szülő gyermekével szembeni tartási kötelezettségére vonatkozó olyan különös szabályokat tartalmaz, amelyek másodlagosan alkalmazandók. Így e 4. cikk (2) bekezdése előírja, hogy amennyiben a jogosult az e jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően elsődlegesen kijelölt jog alapján nem kaphat tartást, az alkalmazandó jog az eljáró bíróság joga.

30 A hágai jegyzőkönyv 4. cikk (3) bekezdése viszont eltér az e jegyzőkönyv által megállapított és a jelen ítélet 28. pontjában felidézett azon szabálytól, amely szerint az illetékes hatóság elsődlegesen a jogosult tartózkodási helye szerinti állam jogát alkalmazza. E 4. cikk (3) bekezdése az említett jegyzőkönyv 3. és 4. cikkének (2) bekezdésében szereplő kapcsolóelveket felcseréli azáltal, hogy elsődlegesen az eljáró bíróság jogát jelöli ki, amennyiben a jogosult a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához fordul (2018. június 7-i KP ítélet, C-83/17, EU:C:2018:408, 44. pont) és másodlagosan a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogát, ha a jogosult az eljáró bíróság joga alapján nem kaphat tartást a kötelezettől.

31 A hágai jegyzőkönyv – azáltal, hogy úgy rendelkezik, hogy elsődlegesen az eljáró bíróság joga alkalmazható a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga helyett – a jogosultnak lehetőséget nyújt arra, hogy közvetett módon válassza meg e jogok közül az elsőt, mivel e választás a jogosult által a kérelmének a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához történő benyújtásából következik.

32 E lehetőség célja a kötelezettel fennálló kapcsolataiban a gyengébbik félnek tekintett tartásra jogosult védelme, azáltal hogy lehetővé teszi számára a kérelmére alkalmazandó jog ténylegesen kiválasztását. E körülmények között, amennyiben azon eljárás, amelyhez e kérelem kapcsolódik, jogerős határozattal lezárul, a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdéséből nem következik, hogy e választás jogkövetkezményeit ki kellene terjeszteni a kötelezett, nem pedig a jogosult által megindított új eljárásra.

33 Továbbá a hágai jegyzőkönyv 3. cikkében foglalt szabálytól eltérő szabályt illetően, e szabályt szigorúan, a kifejezetten vizsgált eseten való túllépés nélkül kell értelmezni.

34 E megfontolásokat a hágai jegyzőkönyvre vonatkozó (a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia huszonegyedik ülésszakán elfogadott), Andrea Bonomi által megállapított magyarázó jelentés is alátámasztja.

35 Ugyanis, amint arra A. Bonomi e jelentés 67. pontjában rámutatott, a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti joghoz való főszabály szerinti kapcsolódástól való eltérés akkor igazolható, ha a jogosult maga dönt úgy, hogy a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti államban indít keresetet, miközben az eltérés túlzottnak tűnik abban az esetben, ha a keresetet a kötelezett kezdeményezésére ebben az államban terjesztették elő, különösen a tartási kötelezettséget megállapító határozattal szembeni perújítási kérelem esetén.

36 E 4. cikk (3) bekezdésének a hágai jegyzőkönyv azon rendelkezéseivel történő összehasonlítása, amelyek lehetővé teszik a felek részére, hogy közös megegyezéssel válasszák meg a tartási kötelezettségre alkalmazandó jogot – azaz e jegyzőkönyv 7. és 8. cikke – szintén ezt az elemzést támasztja alá.

37 A hágai jegyzőkönyv 8. cikke a jogosult és a kötelezett részére lehetővé teszi, hogy a tartási kötelezettség tekintetében alkalmazandó jogként bármikor kijelöljék az e 8. cikk (1) bekezdésében felsorolt különböző jogok egyikét. Az így kijelölt jog nem csak egy meghatározott eljárásra, hanem a tartási kötelezettséggel kapcsolatos valamennyi eljárásra alkalmazandó.

38 Mivel az alkalmazandó jog megválasztása állandó jellegű, a hágai jegyzőkönyv alkotói ez utóbbi 8. cikkének alkalmazását bizonyos feltételektől tették függővé különösen a jogosultat érintő negatív jogkövetkezmények csökkentése érdekében. Ezek közül hivatkozni kell többek között az e 8. cikk (3) bekezdésében foglalt azon feltételre, amely szerint kizárólag a 18 éves vagy annál idősebb felek élhetnek az említett cikk alapján történő ilyen választással. Továbbá ugyanezen 8. cikk (5) bekezdése előírja, hogy a felek által kijelölt jog nem alkalmazandó, ha annak alkalmazása nyilvánvalóan méltánytalan vagy észszerűtlen következményekkel járna bármelyik félre nézve, kivéve abban az esetben, ha a kijelölés időpontjában a felek teljes körű információval rendelkeztek választásuk következményeiről, és e következményeknek teljes mértékben tudatában voltak.

39 E védelmi rendelkezések nem léteznek a hágai jegyzőkönyv 7. cikkének keretében, amely az alkalmazandó jog megválasztását szintén lehetővé teszi a felek számára, azonban kizárólag egy meghatározott eljárás keretében. A jogválasztás így csak erre az eljárásra, és nem az ugyanazon tartási kötelezettséggel kapcsolatos további eljárásokra vonatkozik, ami korlátozza e választás negatív jogkövetkezményeinek kockázatát.

40 A hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt ilyen védelmi rendelkezések hiánya szintén alátámasztja azt, hogy e rendelkezés kizárólag egy eljárásban, azaz a jogosult által az e rendelkezésben kifejezetten előírt feltételek mellett megindított eljárásban alkalmazandó.

41 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok indítványának 48. pontjában kifejtette, amennyiben a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése alapján az eljáró bíróság jogának a jogosult általi eredeti megválasztása azt jelentené, hogy a kötelezett által a szokásos tartózkodási helye szerint illetékes hatóság előtt indított későbbi eljárásban szintén ugyanezen jog lenne alkalmazandó, ez lehetővé tenné a hágai jegyzőkönyv 8. cikkének (3) bekezdésében előírt alsó korhatárnak, valamint e 8. cikkben foglalt többi védelmi rendelkezésnek a megkerülését.

42 Következésképpen úgy kell tekinteni, hogy a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése kizárólag olyan helyzetre vonatkozik, amelyben a jogosult a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatósága előtt indított eljárás keretében közvetett módon választja meg az eljáró bíróság jogát, és nem terjed ki az eredeti eljárásban hozott határozat jogerőre emelkedését követően indított későbbi eljárásra.

43 Ezt a következtetést nem kérdőjelezheti meg a portugál kormány által említett azon körülmény, amely szerint e későbbi eljárást az elsőt követően rövid belül indíthatták, és hogy ellentmondásos lenne, ha az arra a rövid időszakra vonatkozó párhuzamos kérelmeket különböző jogrend alapján kellene megvizsgálni, amely során a felek szokásos tartózkodási helyét illetően semmilyen változás nem történt.

44 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az alkalmazandó jog meghatározása nem függhet egy esetleges második eljárás megindításának időpontjától. Ugyanis az ilyen értelmezés sértené a hágai jegyzőkönyv által megvalósítani kívánt, előreláthatósággal kapcsolatos célkitűzést (lásd ebben az értelemben: 2018. június 7-i KP ítélet, C-83/17, EU:C:2018:408, 41. pont).

45 Amint azt a főtanácsnok az indítványának a 42. és 64. pontjában megjegyezte, az ugyanezen felek közötti, egymást követő eljárásokban különböző jogrendek alkalmazásának hátránya hozzátartozik a hágai jegyzőkönyvben meghatározott kollíziós szabályok rendszeréhez.

46 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetből, amelyben a fizetendő tartásdíjat a jogosult kérelmére és e 4. cikk (3) bekezdése értelmében az e rendelkezésnek megfelelően kijelölt eljáró bíróság joga alapján jogerős határozattal megállapították, nem következik, hogy ez a jog irányadó a kötelezett által a jogosulttal szemben, e tartásdíj leszállítása érdekében a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam bíróságaihoz benyújtott későbbi kérelemre.

A második kérdésről

47 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a jogosult e cikk értelmében a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához „fordul”, ha az ügy érdemi vitatása révén a 4/2009 rendelet 5. cikke értelmében a kötelezett által e hatóság előtt indított eljárásban perbe bocsátkozik?

48 Amint az az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott válasz keretében elvégzett elemzésből kitűnik, a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése a jelen ítélet 28. pontjában felidézett elsődleges kapcsoló szabálytól való eltérést engedő rendelkezés, így alkalmazását nem kell kiterjeszteni azon helyzetekre, amelyeket e cikk kifejezetten nem ír elő.

49 E rendelkezés csak két feltétel esetén alkalmazandó, vagyis ha az eljáró hatóság a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam hatósága, és ha a jogosult fordul e hatósághoz, így a keresetet a jogosultnak kell benyújtani.

50 A kötelezett által a szokásos tartózkodási helye szerinti állam hatóságához benyújtott kereset esetén a jogosult bíróság előtti megjelenése – amint azt a 4/2009 rendelet 5. cikke előírja – kétségkívül megalapozhatja e hatóság joghatóságát.

51 Mindazonáltal a joghatóság ezen elfogadásából nem vonható le az a következtetés, hogy a jogosult a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése értelmében szintén a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam hatóságához „fordult”.

52 Ezen értelmezés azzal a következménnyel járna – amint arra a főtanácsnok indítványának 72. pontjában rámutatott –, hogy az e rendelkezés által meghatározott eljáró bíróság joga lenne alkalmazandó egy ilyen hatóság előtt indított valamennyi eljárásban, miközben az első kérdésre adott válaszból kitűnik, hogy a jogosultnak a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdése által biztosított azon lehetőség, hogy e jogot közvetett módon válassza meg, kizárólag a saját kezdeményezésére indított eljárások esetére vonatkozik.

53 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a jogosult e cikk értelmében nem „fordul” a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához, ha az ügy érdemi vitatása révén a 4/2009 rendelet 5. cikke értelmében a kötelezett által e hatóság előtt indított eljárásban perbe bocsátkozik.

A költségekről

54 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyvnek az Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/941/EK tanácsi határozat 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetből, amelyben a fizetendő tartásdíjat a jogosult kérelmére és e 4. cikk (3) bekezdése értelmében az e rendelkezésnek megfelelően kijelölt eljáró bíróság joga alapján jogerős határozattal megállapították, nem következik, hogy ez a jog irányadó a kötelezett által a jogosulttal szemben, e tartásdíj leszállítása érdekében a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam bíróságaihoz benyújtott későbbi kérelemre.**

2) **A 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyv 4. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a jogosult e cikk értelmében nem „fordul” a kötelezett szokásos tartózkodási helye szerinti állam illetékes hatóságához, ha az ügy érdemi vitatása révén a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 5. cikke értelmében a kötelezett által e hatóság előtt indított eljárásban perbe bocsátkozik.**

Aláírások